

© International Baccalaureate Organization 2022

All rights reserved. No part of this product may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means, including information storage and retrieval systems, without the prior written permission from the IB. Additionally, the license tied with this product prohibits use of any selected files or extracts from this product. Use by third parties, including but not limited to publishers, private teachers, tutoring or study services, preparatory schools, vendors operating curriculum mapping services or teacher resource digital platforms and app developers, whether fee-covered or not, is prohibited and is a criminal offense.

More information on how to request written permission in the form of a license can be obtained from <https://ibo.org/become-an-ib-school/ib-publishing/licensing/applying-for-a-license/>.

© Organisation du Baccalauréat International 2022

Tous droits réservés. Aucune partie de ce produit ne peut être reproduite sous quelque forme ni par quelque moyen que ce soit, électronique ou mécanique, y compris des systèmes de stockage et de récupération d'informations, sans l'autorisation écrite préalable de l'IB. De plus, la licence associée à ce produit interdit toute utilisation de tout fichier ou extrait sélectionné dans ce produit. L'utilisation par des tiers, y compris, sans toutefois s'y limiter, des éditeurs, des professeurs particuliers, des services de tutorat ou d'aide aux études, des établissements de préparation à l'enseignement supérieur, des fournisseurs de services de planification des programmes d'études, des gestionnaires de plateformes pédagogiques en ligne, et des développeurs d'applications, moyennant paiement ou non, est interdite et constitue une infraction pénale.

Pour plus d'informations sur la procédure à suivre pour obtenir une autorisation écrite sous la forme d'une licence, rendez-vous à l'adresse <https://ibo.org/become-an-ib-school/ib-publishing/licensing/applying-for-a-license/>.

© Organización del Bachillerato Internacional, 2022

Todos los derechos reservados. No se podrá reproducir ninguna parte de este producto de ninguna forma ni por ningún medio electrónico o mecánico, incluidos los sistemas de almacenamiento y recuperación de información, sin la previa autorización por escrito del IB. Además, la licencia vinculada a este producto prohíbe el uso de todo archivo o fragmento seleccionado de este producto. El uso por parte de terceros —lo que incluye, a título enunciativo, editoriales, profesores particulares, servicios de apoyo académico o ayuda para el estudio, colegios preparatorios, desarrolladores de aplicaciones y entidades que presten servicios de planificación curricular u ofrezcan recursos para docentes mediante plataformas digitales—, ya sea incluido en tasas o no, está prohibido y constituye un delito.

En este enlace encontrará más información sobre cómo solicitar una autorización por escrito en forma de licencia: <https://ibo.org/become-an-ib-school/ib-publishing/licensing/applying-for-a-license/>.

Classical Greek
Higher level
Paper 2

Monday 16 May 2022 (afternoon)

2 hours

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Answer all questions on four extracts taken from two options studied. Each extract is worth **[10 marks]**.
- Section B: Give a written response based on one prompt **[12 marks]**.
- The maximum mark for this examination paper is **[52 marks]**.

Section A

Answer **all** questions on **four** extracts taken from **two** options studied.

Option A — Homer

Extract 1 Homer, *Odyssey* 19.100–122

- 100 ὣς ἔφαθ', ἡ δὲ μάλ' ὄτραλέως κατέθηκε φέρουσα
 δίφρον ἐϋξεστον καὶ ἐπ' αὐτῷ κῶας ἔβαλλεν·
 ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
 τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε περίφρων Πηνελόπεια·
- “Ξεῖνε, τὸ μὲν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
- 105 τίς πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆες;”
- τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 “ὦ γύναι, οὐκ ἄν τις σε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν
 νεικέοι· ἢ γὰρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει,
 ὣς τέ τευ ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅς τε θεοῦδης
- 110 ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισιν ἰφθίμοισιν ἀνάσσω
 εὐδικίας ἀνέχησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα
 πυρούς καὶ κριθάς, βρίθησι δὲ δένδρεα καρπῶ,
 τίκτη δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχη ἰχθῦς
 ἐξ εὐηγεσίης, ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.
- 115 τῷ ἐμὲ νῦν τὰ μὲν ἄλλα μετάλλα σῶ ἐνὶ οἴκῳ,
 μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος καὶ πατρίδα γαῖαν,
 μή μοι μάλλον θυμὸν ἐνιπλήσης ὀδυνάων
 μνησαμένῳ μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος· οὐδέ τί με χρῆ
 οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά τε μυρόμενόν τε
- 120 ἦσθαι, ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεὶ
 μή τις μοι δμῶν νεμεσήσεται, ἡὲ σύ γ' αὐτή,
 φῆ δὲ δακρυπλῶειν βεβαρηότα με φρένας οἴνω.”

1. (a) ὣς ἔφαθ' ... ἔβαλλεν (lines 100–101). Describe what Eurynome did. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (b) Translate τοῖσι δὲ ... τοκῆες; (lines 103–105). [3]
- (c) List **three** signs of a blameless king. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (d) Outline what reproach from the household or from Penelope herself Odysseus wishes to avoid. Support your answer by quoting the Greek text. [2]

Option A — Homer

Extract 2 Homer, *Odyssey* 22.419–445

- τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
 420 “τοιγὰρ ἐγὼ τοι, τέκνον, ἀληθείην καταλέξω.
 πεντήκοντά τοί εἰσιν ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες
 δμωαί, τὰς μὲν τ' ἔργα διδάξαμεν ἐργάζεσθαι,
 εἴριά τε ξαίνειν καὶ δουλοσύνην ἀνέχεσθαι·
 τῶν δώδεκα πᾶσαι ἀναιδείης ἐπέβησαν,
 425 οὔτ' ἐμὲ τίουσαι οὔτ' αὐτὴν Πηνελόπειαν.
 Τηλέμαχος δὲ νέον μὲν ἀέξετο, οὐδέ ἐ μήτηρ
 σημαίνειν εἴασκεν ἐπὶ δμωῆσι γυναιξίν.
 ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν ἀναβάσ' ὑπερώϊα σιγαλόεντα
 εἶπω σῆ ἀλόχῳ, τῇ τις θεὸς ὕπνον ἐπῶρσε.”
- 430 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
 “μή πω τήνδ' ἐπέγειρε· σὺ δ' ἐνθάδε εἶπε γυναιξίν
 ἐλθέμεν, αἶ περ πρόσθεν ἀεικέα μηχανόωντο.”
- ὦς ἄρ' ἔφη, γρηῦς δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκει
 ἀγγελέουσα γυναιξὶ καὶ ὄτρυνέουσα νέεσθαι.
 435 αὐτὰρ ὁ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην
 εἰς ἔκαλεσσάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
- “ἄρχετε νῦν νέκυας φορέειν καὶ ἄνωχθε γυναῖκας·
 αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας
 ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι καθαίρειν.
 440 αὐτὰρ ἐπὶν δὴ πάντα δόμον κατακοσμήσησθε,
 δμωὰς ἐξαγαγόντες εὐσταθέος μεγάροιο,
 μεσσηγὺς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἔρκεος αὐλῆς,
 θεινόμεναι ξίφεσιν τανυήκεσιν, εἰς ὃ κε πασέων
 ψυχὰς ἐξαφέλησθε καὶ ἐκλελάθωντ' Ἀφροδίτης,
 445 τὴν ἄρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον μίσγοντό τε λάθρη.”

2. (a) Write out and scan τὸν δ' ... καταλέξω (lines 419–420). Indicate elisions where necessary. [2]
- (b) Outline what Eurycleia reveals to Odysseus about the behaviour of the women in the hall. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (c) Analyse how Homer highlights the themes of this extract through his literary art. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Option B — History**Extract 3 Thucydides, *The Peloponnesian War* 6.50**

Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν ὅμως προσέθετο καὶ αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης τῇ αὐτοῦ νηὶ διαπλεύσας ἐς Μεσσήνην καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμαχίας πρὸς αὐτοῦς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθὺς συμπληρώσαντες ἐξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ
 5 ἐπιτήδεια λαβόντες παρέπλεον ἐς Νάξον, τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες καὶ ἓνα σφῶν αὐτῶν. Ναξίων δὲ δεξαμένων τῇ πόλει παρέπλεον ἐς Κατάνην. καὶ ὡς αὐτοῦς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο (ἐνήσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συρακοσίων βουλόμενοι), ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν, καὶ ἀλίσσάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον ἐπὶ κέρως ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς·
 10 δέκα δὲ τῶν νεῶν προύπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικόν ἐστι καθειλκυσμένον, καὶ κηρῦξαι ἀπὸ τῶν νεῶν προσπλεύσαντας ὅτι Ἀθηναῖοι ἤκουσι Λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικιοῦντες κατὰ ξυμμαχίαν καὶ ξυγγένειαν· τοὺς οὖν ὄντας ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθηναίους ἀδεῶς ἀπιέναι.

3. (a) μετὰ δὲ τοῦτο ... ἐς τὸ Ῥήγιον (lines 1–4). Outline what Alcibiades did. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (b) State the Messenian response to Alcibiades's proposal. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (c) Translate καὶ εὐθὺς ... σφῶν αὐτῶν (lines 4–6). [3]
- (d) δέκα δὲ τῶν νεῶν (line 9). Explain why these ten ships did not sail with the rest of the fleet. Support your answer by quoting the Greek text. [2]

Option B — History**Extract 4 Thucydides, *The Peloponnesian War* 7.77**

“καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὧ Ἀθηναῖοι καὶ ζύμμαχοι, ἐλπίδα χρῆ ἔχειν (ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινότερων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν), μηδὲ καταμέμφεσθαι ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν κακοπαθίαις. καὶ γὰρ τοὶ οὐδενὸς ὑμῶν οὔτε ῥώμη προφέρων (ἀλλ’ ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου) οὔτ’ εὐτυχία δοκῶν που ὑστερός του εἶναι κατὰ τε τὸν ἴδιον βίον καὶ ἐς τὰ ἄλλα,
 5 νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις αἰωροῦμαι· καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνθ’ ὧν ἡ μὲν ἐλπίς ὅμως θρασεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ’ ἀξίαν δὴ φοβοῦσιν. τάχα δὲ ἂν καὶ λωφήσειαν· ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις ἠτύχηται, καὶ εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρώντως ἤδη τετιμωρήμεθα. ἦλθον γὰρ
 10 που καὶ ἄλλοι τινὲς ἤδη ἐφ’ ἑτέροισι, καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες ἀνεκτὰ ἔπαθον. καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τὰ τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπίζειν ἠπιώτερα ἔξιν (οἴκτου γὰρ ἀπ’ αὐτῶν ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμὲν ἢ φθόνου), καὶ ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς οἷοι ὀπλίται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε μὴ καταπέπληχθε ἄγαν, λογίζεσθε δὲ ὅτι αὐτοὶ τε πόλις εὐθύς ἐστε ὅποι ἂν καθέζησθε καὶ ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ οὔτ’ ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ῥαδίως οὔτ’ ἂν ἰδρυθέντας που ἐξαναστήσειεν. τὴν δὲ πορείαν ὡστ’
 15 ἀσφαλῆ καὶ εὐτακτον εἶναι αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἠγησάμενος ἕκαστος ἢ ἐν ᾧ ἂν ἀναγκασθῆι χωρίῳ μάχεσθαι, τοῦτο καὶ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἔξιν.”

4. (a) ἡ μὲν ἐλπίς ... τετιμωρήμεθα (lines 6–8). Explain why Nicias is hopeful. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (b) καὶ ἡμᾶς ... φθόνου (lines 9–10). Outline why Nicias believes the gods will be more kind to the Athenians. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Analyse how Thucydides uses his literary art to highlight Nicias’s speech. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Turn over

Option C — Tragedy

Extract 5 Sophocles, *Ajax* 1346–1380

	Ἀγαμέμνων	σὺ ταῦτ', Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπερμαχεῖς ἐμοί;
	Ὀδυσσεύς	ἔγωγ'· ἐμίσουν δ', ἠνίκ' ἦν μισεῖν καλόν.
	Ἀγ.	οὐ γὰρ θανόντι καὶ προσεμβῆναί σε χρή;
	Ὀδ.	μὴ χαῖρ', Ἀτρείδη, κέρδεσιν τοῖς μὴ καλοῖς.
1350	Ἀγ.	τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ ῥάδιον.
	Ὀδ.	ἀλλ' εὖ λέγουσι τοῖς φίλοις τιμὰς νέμειν.
	Ἀγ.	κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρή τῶν ἐν τέλει.
	Ὀδ.	παῦσαι· κρατεῖς τοι τῶν φίλων νικώμενος.
	Ἀγ.	μέμνησ' ὁποῖω φωτὶ τὴν χάριν δίδω.
1355	Ὀδ.	ὄδ' ἐχθρὸς ἀνὴρ, ἀλλὰ γενναῖός ποτ' ἦν.
	Ἀγ.	τί ποτε ποήσεις; ἐχθρὸν ὦδ' αἰδεῖ νέκυν;
	Ὀδ.	νικᾷ γὰρ ἀρετὴ με τῆς ἐχθρας πολὺ.
	Ἀγ.	τοιοῖδε μέντοι φῶτες ἐμπληκτοὶ βροτῶν.
	Ὀδ.	ἢ κάρτα πολλοὶ νῦν φίλοι καῦθις πικροί.
1360	Ἀγ.	τοιούσδ' ἐπαινεῖς δῆτα σὺ κτᾶσθαι φίλους;
	Ὀδ.	σκληρὰν ἐπαινεῖν οὐ φιλῶ ψυχὴν ἐγώ.
	Ἀγ.	ἡμᾶς σὺ δειλοὺς τῆδε θῆμέρα φανεῖς.
	Ὀδ.	ἄνδρας μὲν οὖν Ἑλλησι πᾶσιν ἐνδίκους.
	Ἀγ.	ἄνωγας οὖν με τὸν νεκρὸν θάπτειν ἔαν;
1365	Ὀδ.	ἔγωγε· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνθάδ' ἴξομαι.
	Ἀγ.	ἢ πάνθ' ὅμοια πᾶς ἀνὴρ αὐτῷ πονεῖ.
	Ὀδ.	τῷ γάρ με μᾶλλον εἰκὸς ἢ ἴμαυτῷ πονεῖν;
	Ἀγ.	σὸν ἄρα τοῦργον, οὐκ ἐμὸν κεκλήσεται.
	Ὀδ.	ὡς ἂν ποήσης, πανταχῆ χρηστός γ' ἔσει.
1370	Ἀγ.	ἀλλ' εὖ γε μέντοι τοῦτ' ἐπίστασ' ὡς ἐγὼ σοὶ μὲν νέμοιμ' ἂν τῆσδε καὶ μειζω χάριν, οὗτος δὲ κάκεϊ κἀνθάδ' ὦν ἔμοιγ' ὁμῶς ἐχθιστος ἔσται· σοὶ δὲ δρᾶν ἔξεσθ' ἂ χρῆς.
	Χορός	ὅστις σ', Ὀδυσσεῦ, μὴ λέγει γνώμη σοφὸν φῦναι, τοιοῦτον ὄντα, μῶρός ἐστ' ἀνὴρ.
1375	Ὀδ.	καὶ νῦν γε Τεύκρω τὰπὸ τοῦδ' ἀγγέλλομαι, ὅσον τότε ἐχθρὸς ἦ, τοσόνδ' εἶναι φίλος. καὶ τὸν θανόντα τόνδε συνθάπτειν θέλω καὶ ξυμπονεῖν καὶ μηδὲν ἐλλείπειν ὅσων
1380		χρῆ τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν πονεῖν βροτούς.

5. (a) σὺ ταῦτ' ... τέλει (lines 1346–1352). State what Agamemnon thinks Odysseus should do. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) μέμνησ' ... πολὺ (lines 1354–1357). Explain why Odysseus can honour the dead Ajax. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (c) Translate ἀλλ' εὖ ... χρῆς (lines 1370–1373). [3]
- (d) State what Odysseus declares to the Chorus. Support your answer by quoting the Greek text. [3]

Option C — Tragedy

Extract 6 Sophocles, *Philoctetes* 1019–1044

- ὄλοιο· καί σοι πολλάκις τόδ' ἠϋξάμην.
 1020 ἄλλ' οὐ γὰρ οὐδέν θεοὶ νέμουσιν ἠδὲ μοι,
 σὺ μὲν γέγηθας ζῶν, ἐγὼ δ' ἀλγύνομαι
 τοῦτ' αὐθ', ὅτι ζῶ σὺν κακοῖς πολλοῖς τάλας,
 γελώμενος πρὸς σοῦ τε καὶ τῶν Ἀτρέως
 διπλῶν στρατηγῶν, οἷς σὺ ταῦθ' ὑπηρετεῖς.
 1025 καίτοι σὺ μὲν κλοπῇ τε κἀνάγκῃ ζυγεῖς
 ἔπλεις ἅμ' αὐτοῖς, ἐμὲ δὲ τὸν πανάθλιον,
 ἐκόντα πλεύσανθ' ἑπτὰ ναυσὶ ναυβάτην,
 ἄτιμον ἔβαλον, ὡς σὺ φῆς, κείνοι δὲ σέ.
 καὶ νῦν τί μ' ἄγετε; τί μ' ἀπάγεσθε; τοῦ χάριν;
 1030 ὃς οὐδέν εἰμι καὶ τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι.
 πῶς, ὦ θεοῖς ἔχθιστε, νῦν οὐκ εἰμί σοι
 χωλός, δυσώδης; πῶς θεοῖς ἔξεσθ', ὁμοῦ
 πλεύσαντος αἶθριν ἱερά; πῶς σπένδειν ἔτι;
 αὕτη γὰρ ἦν σοι πρόφασις ἐκβαλεῖν ἐμέ.
 1035 κακῶς ὄλοισθ'· ὀλεῖσθε δ' ἠδίκηκότες
 τὸν ἄνδρα τόνδε, θεοῖσιν εἰ δίκης μέλει.
 ἔξιδα δ' ὡς μέλει γ'· ἐπεὶ οὐποτ' ἂν στόλον
 ἐπλεύσατ' ἂν τόνδ' εἴνεκ' ἀνδρὸς ἀθλίου,
 εἰ μὴ τι κέντρον θεῖον ἦγ' ὑμᾶς ἐμοῦ.
 1040 ἄλλ', ὦ πατρώα γῆ θεοὶ τ' ἐπόψιοι,
 τίσασθε τίσασθ' ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτὲ
 ξύμπαντας αὐτούς, εἴ τι κάμ' οἰκτίρετε·
 ὡς ζῶ μὲν οἰκτρῶς, εἰ δ' ἴδοιμ' ὀλωλότας
 τούτους, δοκοῖμ' ἂν τῆς νόσου πεφευγέναι.

6. (a) Write out and scan καίτοι ... πανάθλιον (lines 1025–1026). Indicate elisions where necessary. [2]
- (b) Outline what Philoctetes thinks will be impossible, should he sail with Odysseus. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (c) Analyse how Sophocles highlights Philoctetes's suffering in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Option E — Women

Extract 7 Plutarch, *Lycurgus* 14

τῆς δὲ παιδείας, ἦν μέγιστον ἠγεῖτο τοῦ νομοθέτου καὶ κάλλιστον ἔργον εἶναι, πόρρωθεν ἀρχόμενος εὐθύς ἐπεσκόπει τὰ περὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς γενέσεις, οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, ἐπιχειρήσας σωφρονίζειν τὰς γυναῖκας, ἐπαύσατο μὴ κρατῶν τῆς πολλῆς ἀνέσεως καὶ γυναικοκρατίας διὰ τὰς πολλὰς στρατείας τῶν ἀνδρῶν, ἐν αἷς ἠναγκάζοντο κυρίας ἀπολείπειν ἐκεῖνας, καὶ διὰ τοῦτο
 5 μᾶλλον τοῦ προσήκοντος αὐτὰς ἐθεράπευον καὶ δεσποίνας προσηγόρευον ἀλλὰ καὶ τούτων τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν ἐποίησατο. τὰ μὲν γε σώματα τῶν παρθένων δρόμοις καὶ πάλαις καὶ βολαῖς δίσκων καὶ ἀκοντίων διεπόνησεν, ὡς ἢ τε τῶν γεννωμένων ρίζωσις ἰσχυρὰν ἐν ἰσχυροῖς σώμασιν ἀρχὴν λαβοῦσα βλαστάνοι βέλτιον, αὐταὶ τε μετὰ ῥώμης τοὺς τόκους ὑπομένουσαι καλῶς ἅμα καὶ
 10 ῥαδίως ἀγωνίζοιντο πρὸς τὰς ὠδῖνας. ἀφελῶν δὲ θρύψιν καὶ σκιατραφίαν καὶ θηλύτητα πᾶσαν οὐδὲν ἤττον εἴθισε τῶν κόρων τὰς κόρας γυμνάς τε πομπεύειν καὶ πρὸς ἱεροῖς τισὶν ὀρχεῖσθαι καὶ ἄδειν τῶν νέων παρόντων καὶ θεωμένων.

7. (a) State what Lycurgus thought about education. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (b) ἐπαύσατο ... ἐποίησατο (lines 3–6). Explain why Lycurgus ceased to try to regulate women. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Outline Lycurgus’s requirement for women’s health and explain, giving **two** reasons, why he mandated it. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]
- (d) Translate ἀφελῶν δὲ ... θεωμένων (lines 9–11). [3]

Option E — Women

Extract 8 Euripides, *Medea* 324–356

	Μήδεια	μή, πρὸς σε γονάτων τῆς τε νεογάμου κόρης.
325	Κρέων	λόγους ἀναλοῖς· οὐ γὰρ ἂν πείσαις ποτέ.
	Μή.	ἀλλ' ἐξελάς με κούδεν αἰδέση λιτάς;
	Κρ.	φιλῶ γὰρ οὐ σὲ μᾶλλον ἢ δόμους ἐμούς.
	Μή.	ὦ πατρίς, ὡς σου κάρτα νῦν μνειάν ἔχω.
	Κρ.	πλήν γὰρ τέκνων ἔμοιγε φίλτατον πολὺ.
330	Μή.	φεῦ φεῦ, βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα.
	Κρ.	ὅπως ἂν, οἶμαι, καὶ παραστῶσιν τύχαι.
	Μή.	Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὄς αἴτιος κακῶν.
	Κρ.	ἔρπ', ὦ ματαία, καὶ μ' ἀπάλλαξον πόνων.
	Μή.	πονοῦμεν ἡμεῖς κού πόνων κεχρήμεθα.
335	Κρ.	τάχ' ἐξ ὀπαδῶν χειρὸς ὠσθήση βία.
	Μή.	μὴ δῆτα τοῦτό γ', ἀλλὰ σ' ἄντομαι, Κρέον.
	Κρ.	ὄχλον παρέξεις, ὡς ἔοικας, ὦ γύναι.
	Μή.	φευξοῦμεθ'· οὐ τοῦθ' ἰκέτευσα σοῦ τυχεῖν.
	Κρ.	τί δαὶ βιάζῃ κούκ ἀπαλλάσση χερός;
340	Μή.	μίαν με μείναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν καὶ ζυμπερᾶναι φροντίδ' ἢ φευξοῦμεθα, παισίν τ' ἀφορμὴν τοῖς ἐμοῖς, ἐπεὶ πατήρ οὐδὲν προτιμᾶ, μηχανήσασθαί τινα. οἴκτιρε δ' αὐτούς· καὶ σύ τοι παίδων πατήρ
345		πέφυκας· εἰκὸς δὲ σφιν εὐνοϊάν σ' ἔχειν. τοῦμοῦ γὰρ οὐ μοι φροντίς, εἰ φευξοῦμεθα, κείνους δὲ κλαίω συμφορᾶ κεχρημένους.
	Κρ.	ἦκιστα τοῦμόν λῆμ' ἔφυ τυραννικόν, αἰδούμενος δὲ πολλὰ δὴ διέφθορα·
350		καὶ νῦν ὀρώ μὲν ἐξαμαρτάνων, γύναι, ὅμως δὲ τεύξῃ τοῦδε. προυννέπω δὲ σοι, εἴ σ' ἡ' πιούσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ καὶ παῖδας ἐντὸς τῆσδε τερμόνων χθονός, θανῆ· λέλεκται μῦθος ἀψευδῆς ὅδε.
355		νῦν δ' εἰ μένειν δεῖ, μίμν' ἐφ' ἡμέρανμίαν· οὐ γὰρ τι δράσεις δεινὸν ὧν φόβος μ' ἔχει.

8. (a) Write out and scan μή ... ποτέ (lines 324–325). Indicate elisions where necessary. [2]
- (b) Explain why Medea begs for one more day before exile. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Analyse how Euripides uses his literary art to highlight Kreon's situation. [6]

Turn over

Option G — Barbarians

Extract 9 Euripides, *Medea* 499–521

500	Μήδεια ἄγ', ὡς φίλω γὰρ ὄντι σοι κοινώσομαι (δοκοῦσα μὲν τί πρὸς γε σοῦ πράξειν καλῶς; ὅμως δ', ἐρωτηθεὶς γὰρ αἰσχίων φανῆ). νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρός δόμους, οὓς σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν ἀφικόμην; ἢ πρὸς ταλαίνας Πελιάδας; καλῶς γ' ἂν οὖν
505	δέξαιντό μ' οἴκοις ὧν πατέρα κατέκτανον. ἔχει γὰρ οὕτω· τοῖς μὲν οἴκοθεν φίλοις ἐχθρὰ καθέστηχ', οὓς δέ μ' οὐκ ἐχρῆν κακῶς δρᾶν, σοὶ χάριν φέρουσα πολεμίους ἔχω.
510	τοιγάρ με πολλαῖς μακαρίαν Ἑλληνίδων ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε· θαυμαστὸν δέ σε ἔχω πόσιν καὶ πιστὸν ἢ τάλαιν' ἐγώ, εἰ φεύξομαί γε γαῖαν ἐκβεβλημένη, φίλων ἔρημος, σὺν τέκνοις μόνη μόνοις· καλόν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίω,
515	πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας ἢ τ' ἔσωσά σε. ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν ὃς κίβδηλος ἦ τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ὥπασας σαφῆ, ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρῆ τὸν κακὸν διειδέναί οὐδεὶς χαρακτήρ ἐμπέφυκε σώματι;
520	Χορός δεινὴ τις ὄργῃ καὶ δυσίατος πέλει, ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔριν.

9. (a) Identify which **two** options Medea dismisses for her exile. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (b) Write out and scan ὅμως ... δόμους (lines 501–502). Indicate elisions where necessary. [2]
- (c) ἔχει ... ἔχω (lines 506–508). Outline Medea's position. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (d) Translate ὦ Ζεῦ ... σώματι (lines 516–519). [3]

Option G — Barbarians

Extract 10 Aeschylus, *Persae* 181–199

ἔδοξάτην μοι δύο γυναῖκ' εὐείμονε,
ἢ μὲν πέπλοισι Περσικοῖς ἠσκημένη,
ἢ δ' αὖτε Δωρικοῖσιν, εἰς ὄψιν μολεῖν,
μεγέθει τε τῶν νῦν ἐκπρεπεστάτα πολὺ,
185 κάλλει τ' ἀμώμω, καὶ κασιγνήτα γένους
ταυτοῦ· πάτραν δ' ἔναιον ἢ μὲν Ἑλλάδα
κλήρω λαχοῦσα γαῖαν, ἢ δὲ βάρβαρον.
τούτῳ στάσιν τιν', ὡς ἐγὼ ἴδούκουν ὄραν,
τεύχειν ἐν ἀλλήλαισι· παῖς δ' ἐμὸς μαθῶν
190 κατεῖχε κάπράνεν, ἄρμασιν δ' ὑπο
ζεύγνυσιν αὐτῶ καὶ λέπαδν' ἐπ' αὐχένων
τίθησι. χῆ μὲν τῆδ' ἐπυργοῦτο στολῆ
ἐν ἠνίασί τ' εἶχεν εὐαρκτον στόμα,
ἢ δ' ἐσφάδαζε, καὶ χεροῖν ἔντη δίφρου
195 διασπαράσσει καὶ ξυναρπάζει βία
ἄνευ χαλινῶν καὶ ζυγὸν θραύει μέσον.
πίπτει δ' ἐμὸς παῖς, καὶ πατήρ παρίσταται
Δαρεῖος οἰκτεῖρων σφε· τὸν δ' ὅπως ὄρᾳ
Ξέρξης, πέπλους ρήγνυσιν ἀμφὶ σώματι.

10. (a) Describe the women Atossa saw in her dream. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) Identify the dwelling places of the women. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (c) Analyse how Aeschylus highlights the vividness of the dream through his literary art. Support your answer by quoting the Greek text. [6]

Section B

Discuss any **one** of the following prompts. Your answer should demonstrate your understanding of the prescribed authors, knowledge of broader contexts, and critical analysis.

[12]

Option A — Homer

11. Athena is the protagonist of the *Odyssey*.

Option B — History

12. History reveals the nature of humankind.

Option C — Tragedy

13. Athenian tragedy demonstrates the truth of Euripides’s words, “Anger exceeding limits causes fear and excessive kindness eliminates respect.”

Option E — Women

14. “Well-behaved women seldom make history.” (Laurel Thatcher Ulrich)

Option G — Barbarians

15. We can only understand the “other” by understanding our own culture.

Disclaimer:

Texts used in IB language assessments are taken from authentic, third-party sources. The views expressed within them belong to their individual authors and do not necessarily reflect the views of the IB.

References:

- Extract 1** Homer, n.d. *Odyssey*. [online] Available at: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0135%3Abook%3D19%3Acard%3D89> [Accessed 1 July 2022].
- Extract 2** Homer, n.d. *Odyssey*. [online] Available at: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0135%3Abook%3D22%3Acard%3D378> [Accessed 1 July 2022].
- Extract 3** Thucydides, n.d. *The Peloponnesian War*. [online] Available at: <https://archive.org/details/1526thoukydidesm00thucuoft/page/170/mode/2up> [Accessed 21 July 2022].
- Extract 4** Thucydides, n.d. *The Peloponnesian War*. [online] Available at: <https://archive.org/details/1526thoukydidesm00thucuoft/page/185/mode/2up> [Accessed 21 July 2022].
- Extract 5** Sophocles, n.d. *Ajax*. [online] Available at: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0183%3Acard%3D1346> [Accessed 1 July 2022].
- Extract 6** Sophocles, n.d. *Philoctetes*. [online] Available at: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0193%3Acard%3D1004> [Accessed 1 July 2022].
- Extract 7** Plutarch, n.d. *Lycurgus*. [online] Available at: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A2008.01.0131%3Achapter%3D14%3Asection%3D1> [Accessed 1 July 2022].
- Extract 8** Euripides, n.d. *Medea*. [online] Available at: <https://archive.org/details/medeauripides00euri/page/24/mode/2up> [Accessed 21 July 2022].
- Extract 9** Euripides, n.d. *Medea*. [online] Available at: <https://archive.org/details/medeauripides00euri/page/30/mode/2up> [Accessed 21 July 2022].
- Extract 10** Aeschylus, n.d. *Persians*. [online] Available at: <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.0011%3Acard%3D176> [Accessed 1 July 2022].